

803
1.10.1981

אונדזער עספעראנטיסטן היים
ידישע עספעראנטיסטן
בעלגיע

HEBREAJ ESPERANTISTAJ GRUPO

LA VOĈO DE IZRAËLO

Informiga bulteno por literaturo kaj politiko

BRUSELO, LA 1946

AL LA HEBREAJ ESPERANTISTOJ EN LA TUTA MONDO !

Gefratoj, La hebrea popolo ĉiam ligis siajn ideojn kaj idealojn en la samaj de la liber-pensantoj kaj por la libereco batalantoj. La esperanto ideo, kiu devis esti la sintezo de ĉiuj pac-ideoj, kies ĉirpunkto estis nova pli bona mondo, influis multajn inter nia popolo kaj faris de ili batalantojn por tiu nia sankta idealo.

Ni ĉiuj memoras ankoraŭ kiam grandan aktivecon plenumis niaj popolanoj, antaŭ la milito, en polio, en la "LABORO" kaj aliaj esp. movadoj. Venis la kruela milito mallumego vastiĝis sur tuta Eŭropo, la voĉo de esp-o mutiĝis, ĉiu bela ideo estingiĝis, ĉiuj belaj sentoj sekiĝis. Dum tiuj kvin jaroj la historio notis la plej malpurajn paĝojn. Kiam tiuj mallunaj jaroj pasis niaj samideanoj venis kaj denove relevis la verdan flagon kaj fiere reportis ĝin en ĉiujn angulojn de la mondo. En tiu renoviĝo kie estas ni, la hebreaj esperantistoj?

Cu ne ni devas partopreni en tiu modesta krio por la paco, amikeco kaj amareco? Cu ne ni la plej multon suferis en tiuj kataklizmaj jaroj? Vere estas, ke la lastaj travivaĵoj estis kiel plumbo sur nia animo, ili elŝiris el nia koro ĉiun esperon al mondo pli bona kaj pli bela; elŝiris el nia koro ĉiun kredon al la idealismo. Tamen - ni ne devas resigni; Ni devas batali kontraŭ la malespero, eliluzio kiu boras la animon kaj demandas ĉiam "pro kio kaj por kio".

La hebrea popolo foliante sian historion trovas en ĝi multajn similajn paĝojn: La inkvizicioj de Hispanio, la pogromoj de la carismo ĝis la lastaj kruelaj hitleraj jaroj ensorbigitaj estas per la sango de milionoj de niaj gefratoj, gepatroj kaj gefiloj; En nia malluma vojo ni ĉiam trovis belajn ideojn kaj verajn idealistojn kun kies sorto ni ligitaj estis kaj kune kun ili ni gvidis la mondon antaŭen - la samon ni faru hodiaŭ.

Ni staras sur niaj, ankoraŭ fumiĝantaj ruinoj, niaj koroj ankoraŭ malsanas, la mondo estas por ni mallumego - sed ni ne malesperu; Ni preniĝu niajn kultur-turĉojn kaj ni marŝu antaŭen!

Interkosente kun niaj gefratoj, la esperantistoj de Palestino, Francio kaj aliaj landoj ni eldonas nian tiun unuan esperanto bultenon.

Bevenu hebreaj esperantistoj, kune kun la samideanoj de la tuta mondo eliru ni portu fiere la verdan flagon, la flagon de l'espero.

La redakcio

Goju, goju aĉaj ventoj,
 kuru je la mond',
 kuru branĉojn de la arboj,
 kuru plu sen hont'.
 Pelu birdojn el la nestoj
 Per la tuta fort',
 Se ne povas iu flugi -
 Haku tuj ĝis mort'.

Rompu la fenestrajn vitrojn,
 Tranĉu gilotin'!
 Se kandelo ie brulas,
 Tuj estingu ĝin.
 Goju, goju aĉaj ventoj,
 estas via hor';
 Dauros, ĝis somer'alvenos,
 Vintro iros for'.

3
LA DEMOKRATECO DE LA ANGLA
LABORISTA REGNO

Hian la tuta mondo festas la liberecon la hebrea popolo devas mal-
lopi. Iiel estas la volo de la brita " laborista regno " .

ankorau ne fininte niajn malgajajn tagojn pro la perdo de ses mili-
onoj da popolanoj ni devas malĝoji la kadavrojn kiuj falas ĉiu tage en
Palestino per la mano de Bevin kaj Etlij .

La granda angla imperjalismo deklaris militon al la malgranda Pa-
lestino kun siaj 600 mil enloĝantoj .Tiu milito ne estas per egalaj
partoj: De unu flanko staras granda imperio kun kolonioj k. mandat-
landoj, de la dua flanko - popolo kiu ĉerpas jam du mil jaroj ; De unu
flanko venas la plej starigitaj divizioj, okdek mil soldatoj kun maŝin-
pafiloj, tenkoj, aeroplanoj k.t.p. de la dua flanko - laboristoj, parti-
zanoj kun aĉetitaj malmodernaj militiloj.

Kiu venkos en tiu batalo ?

La respondo jam estis donita per la hebrea popolo en 1943 .

Hian ekstaris la gheto de Varŝovio, de Bjalistoko kaj aliaj koncentra-
ci-kampojn kaj en batalo mil foje pli malegala ol tiu kun Britujo eli-
ris ili en militon kontraŭ la Hitleraj bestoj kaj kio montriĝis ? -

La gheto batalis kun malkutima forto; kontraŭ maŝin-pafiloj kun bri-
koj, kontraŭ tenkoj kun boteloj da dinamito kaj dum tri semajnoj la
germanoj ne povis kontraŭ stari kaj ili estis devigitaj bombardi domon
post domo.

Certe, ni scias ke ankau Bevin kaj Etlij estas pretaj detruu la
laboron de kelkaj generacioj, ni scias ke ili estas pretaj bombardadi
sane kiel ili faris tion en Hindujo kaj Grikujo sed la respondemaj por
la angla popolo devus scii ke la batalo de la gheto stampis la perdon
de germanio kaj samaj agoj povas gvidi al la disfalo de la ĉastaj impe-
rialaj partoj .

Sinjoroj Bevin kaj Etlij devus pensi pri tio, ke povas veni moment-
oj kiam la angla popolo kun malbena rerigardos al la hodiaŭaj tagoj
sane kiel la germana popolo kun malbena parolas hodiaŭ pri Hitler (ĉar
ili komprenas hodiaŭ kiu estas kulpa en la milito Hitler au la izreali-
doj)

Al la hebreeoj de Palestino ni sendas niajn benojn kaj certigas ilin,
ke en ilia batalo ili ne estas solaj ; ke kun ili estas iliaj gefratoj
de la tuta mondo kaj ĉiuj vere pensantaj homoj ; ĉiuj veraj demokratoj
de la tuta mondo .

..... H . e . ĉ . j . o

Si volas interŝanĝi ĉiujn materi-
ajn fotografiaĵojn, leterojn, poŝtmar-
kajn librojn, artajn bildojn k.a.
per dokumentoj kiuj havas rilaton al
la kulturo de la hebreeoj .
Se gravas en kia lingvo au kia temo,
se ili havas rilaton al la hebreeoj
ni abetas au interŝanĝas .

H . Rusan dankas ĉiujn esperan-
tistojn kiuj afable akceptis lin
dum lia ekskurso tra Nederlando
kaj Belgujo, precipe la samideano
jn de Prugo kaj Hago .
Artikolo pri la impresoj de la
vojaĝoj venos en la proksima
numero .

" I.V.O. " Aug. Gavaert 61
BRUSLE BELGUJO

LETERO PALESTINO.

Estimata redaktoro,

Vi ricevis vian leteron kiu revokas min al la esperanto movado. Vi demandas min, ke mi partoprenu en la eldonado de la bulteno. Jen mi skribas, sed ĉu vi havos la kuraĝon publikigi ĝin ?

Vi scias ja estimata samideano ke mi estis esperantistino ankoraŭ en Polio . Mi aĝis tiam 13 jarojn. En la lernejo oni balbutis tiam pri internacia lingvo, la ideo plaĉis al mi same kiel mia koro estis kaptita de la socialismo .

Krom tio, ke mi havis multan laboron en la lernejo mi trovis ankoraŭ respon por kolekti monon por la polit-arestantoj kiuj batalis kontraŭ la reakcio, disvastigis nelegajn materialojn k.t.p.

Mi faris tion ĉar mi vivis kun la kredo en mondo pli bona ; mi krede ke mi envere trovas amikecon inter la esperantistoj kaj logis min al la sanideanoj de aliaj popoloj . Mi korespondis kun esperantistoj de Hispanio, Ameriko, Afriko k.a. kaj kredis min - mi amis ilin ĉiujn kun mia kora koro, kun ĝojo mi akceptis iliajn karesojn de malproksimo kaj en la kazo mi vidis ili trovinta en ilia familia domo, sed ho kiel mi elilu =

Kiam eksplodis la unua atako de la germanaj bestoj sur polujo mi perdis mian patron. En la kruelaj bataloj por la ofendo de varŝovio li falis kiel heroo .

Kiam ekstis la likvidacio de la " Ghetto " de varŝovio mia kara patro estis forŝirita de mi kaj havis la sorton de la ses milionoj niaj gefratoj .

Ŝmirato estis inter la batalantoj en la revolte de la Varŝovia Ghetto, vundita li sukcesis kun ankoraŭ kelkajn batalantojn eligi de Varŝovio en la mallumo de la nokto kaj ili trenigis al arbaro, vivis longan tempon kiel partizanoj sed jen venis la polaj " batalantoj por la libereco " kaj volis senarmiligi niajn fratojn . Komenciĝis batalo, de la bataloj falis kvar kaj de niaj fratoj tri, mia frato kun sia amekiko estis grave vundita en la arbaro ĝis la rusoj liberigis ilin .

Kaj mi ? - Mi laboris en fabriko de municio en la proksimeco de la krematorio . Mi kaj mia fratino, ni ŝtelis ĉiam iometon de tiu kara vivo por eksplodigi la krematorion, sed tion ni ne sukcesis .

Mia fratino estis pendigata , mi ne povis plu vivi kaj ankaŭ mi volis fini finon al ĉio sed mi ne sukcesis (eble tro malkuraĝa). Ĉu ja ankoraŭ mi devis labori en la vestejo de la krematorio ; Ĉu ja mi devis ĉia tage devis kolekti milojn da vestaĵoj de infanoj, de virinoj kaj viroj .

Ĉu , kiel mi tion povis ? kiel mi ne falis sur loke ? - ja mi sciis ke de tiaj estas la vestaĵoj de niaj gefratoj kiuj brulis kelkdek metrojn malproksime de mi, mi ja vidis la fumon kaj la flamon - kiel vivi mi povis ? !

Sed jes , mi ne povis morti . Ĉiam mi volis fari ian paŝon... sed estis la voĉon de mia fratino : " Se vi devos morti, mortu kiel mi ! " kaj mi vivis , Sen manĝo kaj trinkaĵo, laborego, senfina marŝado - kaj vivis , ĉar nutris min la malamego al la banditoj . La espero al veno varmis min vintre , ĝi malvarmigis min somere, ĝi estis mia trinkaĵo , kaj ankoraŭ io - la espero en mondo pli bona en kiu la banditoj ne punotaj kaj la turmentitoj ricevos liberecon kaj egalecon, sed ho, post la libereco ankoraŭ miloj de niaj gefratoj mortis en la koncentrejoj ne ricevante la bezonatan helpon .

En post du jaroj, ankoraŭ la judoj pri kiuj la angla radio ĉiu ta-
gocelis du kvin jaroj pri iliaj turmentadoj, vivas en la samaj kon-
diĉoj kiel en la hitlera tempo .

Ante dek monatoj mi iris " ne leĝe " Palestinon. Mia ŝipo havis
kun surskribo " Ni hitleron travivis, la morton ni ne timas, Per
tajo ni iros en nian landon " .

En venis Palestinon, iris labori en la " Kibuc " , per mia ŝvito helpis
ter-laboron, mi volis antaŭpretigi la terenon por novaj alvenontoj
la koncentracikampoj .

En tagon venis anglaj soldatoj, la samaj kiujn ni iam nomis libere-
gaj, la samaj por kiuj mia fratino kaj mi loĝis aliaj agis sabotaĵojn -
venis armitaj per maŝin-pafiloj, sur tenkoj, detruis la murojn kaj
super la korpoj de niaj kameradoj pereigante ĉion survoje .

Ili venis en la nomo de Bevin kaj Etlij, en la nomo de la "laborista
representantoj". Ili batis kaj mardis infanetojn same kiel homojn sep-
jarajn .

Ĉu nun mia historio kaj nun mi volas diri al vi ke mi kredas nenio-
nion ; Ili ĉiuj estas falsaj, ili nur nian sangon soifas, ili bezonas
antisemitizmon kiel bonan ilon por deturni de si mem la malkonten-
te de la maso sur ni .

Hitler, Bevin aŭ Etli, kedu, ne estas granda diferenco . Kaj kie es-
tiĝas kun kiuj ni ligis nian sorton ? kun kiuj ni kune batalis por
libereco, por mondo pli bona ?

Ĉu estas la laboristoj , la socjalistoj , esperantistoj kaj ĉiuj
kaj " gefratoj " ?

Alkultu , se vi ne volas perdi vian tempon por nenio, forlasu viajn
viajn ideojn . Venu ĉi tie kaj same kiel mi vi batalos por la vera
libereco, por tio ke viaj infanoj ne estos plu bruligitaj vivaj, ke viaj a-
migoj kaj fratinoj ne estos plu devigataj fosi tombon por esti poste
malgita en ĝi vivaj ; Ne ligu plu vian sorton kun ili, ne kedu ilin.

Tion diras al vi , via "amita nigrulino " naskiĝita en 1927 sed
antaŭ ĝi pli ol sepdek jaroj .

Tion diras al vi tiu, kiu helpas en la eksplodigo de pontoj, kies
laboro kaj trankviliĝos nur per la sango de niaj malamikoj .

Franjo Tel-Aviv

Klarigo de la redakcio :

Si presigas tiun leteron kaj komprenas bone la amaron de ju-
dellano ziu oferis siajn junajn, plej belajn jarojn en la batalo por
libereco pli bona kaj nun estas eliluzigita . La respondo al tiu artikolo
de la proksima bulteno .

" ESTAS IĜI LANDO " de S. CERNIAOVSKI

Estas la lando	Tie - la esperoj	- " Pacon, ho martiro,
Amara, bela...	Tstos efektivo,	Vi raben', bon-teo !
Ĉu ĉi rando ?	Ĉe l' pordeg' de vero -	Kie sanktaj viroj ?
Ĉu ĉi belo ?	Mem raben' Akivo .	Kie - Makabeo .
Tie, laŭ la kredoj -		Fenas li regule
Maraj sep kolonoj,		Kaj respondas ree :
Brilas sep planedoj		Ĉiu hom' sanktulo...
Sur ĉiela fono .	EL hebrea : I. Kohen-CFdek	Vi mem - Makabeo !

HEBREA ESPERANTISTA GRUPO

בעל גייע

ז י י ד י ש ע ש ט י ס ע

אינבארמאציע-בידלעטין פאר ליטעראטור און פאליטיק

BRUSELO, LA

ב ר י ס ל אריגונט 1946

17טן

נפעראנטא אלס מיטל פאר דעם פרייהייטס-קאמף

דער גרויסער סאוויעטישער שרייבער אלעקסיי סאלסטאי אין זיין ווונדער-פאנטאזיע-ווערק "די דולטע שטראלן" שילדערט דעם קאמף צווישן א פארשטיי דער קאפיטאליסטישער וועלט און א פארשטייער פון דער סאציאליסטישער וועלט קאפיטאליסטישער פארשטייער באזעצט זיך אויף אן אינזל און מיט דער הילף פון דויטש שטראלן "וואס ווערן פון ראט ארויסגעשיקט, ווערט ער הערשער פון וועלט."

דאס ערטע וואס דער קאפיטאליסטישער פארשטייער פירט איין איז, א צעטיילונג די מענטשן אין גרופן און זיי ווערן געצוונגען צו געברויכן זיך נאציא-ר שפראך, כדי זיי זאלן זיך נישט קענען דורכדרייען און פארשטענדיקן ווערן עס געלונגט אנער דאך דעם סאציאליסטישן פארשטייער צו פארבאפן די כדי זי צו פארזיכערן הייסט ער איינברייסן די צוימען צווישן די פארשידענע, און באנוצן איין הילט-שפראך פאר אלע.

ס'איז אוודאי נישט קיין צופאל, וואס דער סאציאליסט אלעקסיי סאלסטאי קומט צו בע אויטפירן, נאך מער ווערט עס פארשטענדלעך ווערן מען דערמאנט זיך, אז ער א זון פון איינעם פון די שטאדקסטע אנהענגער פון עספעראנטא. "דעם קרבן - שרייבט ל.ב. סאלסטאי - וואס יעדער באוויסטזיניקער מענטש דערנעבן דורכן אפגעבן א ביסל צייט פאר עספעראנטא איז אזוי קליין, און דער גוצן וואס ער קען ברענגען איז אזוי גרויס, אז ס'איז אוממעגלעך דאס ביט צו זון."

זיך די קאמיסיע, וועלנע איז געווארן באשטימט פון דער דעוואלוציאנערער לענין-רוב אין 1921, כדי מעכטצושטעלן וועלנע שפראך קען אמבעסטן דיגען אלס דענאציאנאלע, האט איינשטימיק דערקלערט אז דאס איז עספעראנטא.

איס גאר נישט קיין ווונדער וואס דער דערפונדער פון עספעראנטא איז גראד א פון דעם פאלק וואס האט אזויפיל געליטן פון די פונקטערע דעאקציאנערע כוחות פון אנטיסמיטיזם.

דאס איז אויך די סיבה וואס יידן האבן אזא גאר גרויסן ביישטייער געגעבן צו געטרויקלונג פון עספעראנטא.

עס פעראנטא איז געווארן א קאמפ-מיטל פאר די ארבעטער און זייער שטרעבן צו הייט. וועד געדענקט עס נישט די "לא בארא" באוועגונג אין ווארשע, לאזט אנדערע שטעט, ווו עספעראנטא איז אין נוכטעבלעכן זיין פון ווארט געווען שפראך פאר די דארטיקע ארבעטער.

ס'איז פארשטענדלעך פארוואס די פוילישע דעאקציאנערעדעגידונג האט געפונען גניטיק צו פירן א קאמף קעגן עספעראנטא פונקט אזוי ווי קעגן סאציאליזם, און זי האט געזען, אז דאס געלונגט איז נישט, האט זי אליין ארויסגעגעבן אן עספע-א צייטונג מיט ארטיקלען פון פרעמיער-מיניסטער אליין, כדי נישט צו דערלאזן עספעראנטא זאל אינגאנצן ווערן אן ענין פאר פרייהייטס-קאמף.

אבער סדאץ דעם וואס די גייטונג האט מען געקענט קויפן פאר 3 גראשן זיינען ניט
גורען קיין בעלנים אויף אסר, ווייל דער וואס איז איינמאל געווען אנוועסעקט מיט
שפערדאנט האט מער ניט געהאט קיין אינטערעס פאר די " נאציאנאלע " לעקציעס פון
דעזידענט מאטטיצי .

אזוי זען מיר אויך, אז פאלעסטינע, דאס לליינע לאנד ווו פון איין זייט שטייט א
וואס שטרעבט צו איינפיקייט און פראגרעס און פון דער צווייטער זייט איז מען
אך אונטערן איינפלוס פון די פינאסערע כוחות פון פאראליזם, אז אין דעם לאנד
זענען די יידישע עספערדאנטן אייניקע אונטערט און נאך צוויי, דריי אראבער .
די עספערדאנט-גידע, וואס האט שוויק געליטן דורך די מלחמה-יארן און איז
געווען דאס ציל-ברעט פון היטלער'ס פונקט ווי דער סאציאליזם און דעמאקראטיע -
האט איצט ווידער אויפגעלעבט ; ווי דער הייבט זיך אן א שטארק באוועגונג אין דער
נאבאר וועלט, ספעציעל אין ראטנפארבארג, קאלקאן-לענדער און בכלל אין אלע דעמאקרא
טישע לענדער, עס ווייזט אויס, אז טי זיינען נאך דא גענוג גרויסע טיילן וואס
לעבן נאך פריינדשאפט און גוידעלעכקייט .

+ +

די יידישע עספערדאנטן פון בעלגיע, פראנקרייך און קורס כל פון ארץ-ישדאל,
האבן באשלאסן אויפצוברענגן אויך דעם וועג, כדי אויפצוקלערן די נישט-יידישע וועלט
די אלע אמתן וועגן יידישן סאלק ; וועגן דער יידישער קולטור און וועגן אונדזער
גערעכטן קאמף פאר גלייכבאדענטיקונג .

מיד האפן אז אונדזער ביולעטין וואס וועט פאנאנדערגעטיקט ווערן אומעסט און
וועט דערגרייבן אין אלע וויבאנדער פון דער וועלט, וועט זיין ציל דערגרייכן .